

LBRIS

We know
books

MARIANA BORDEIANU

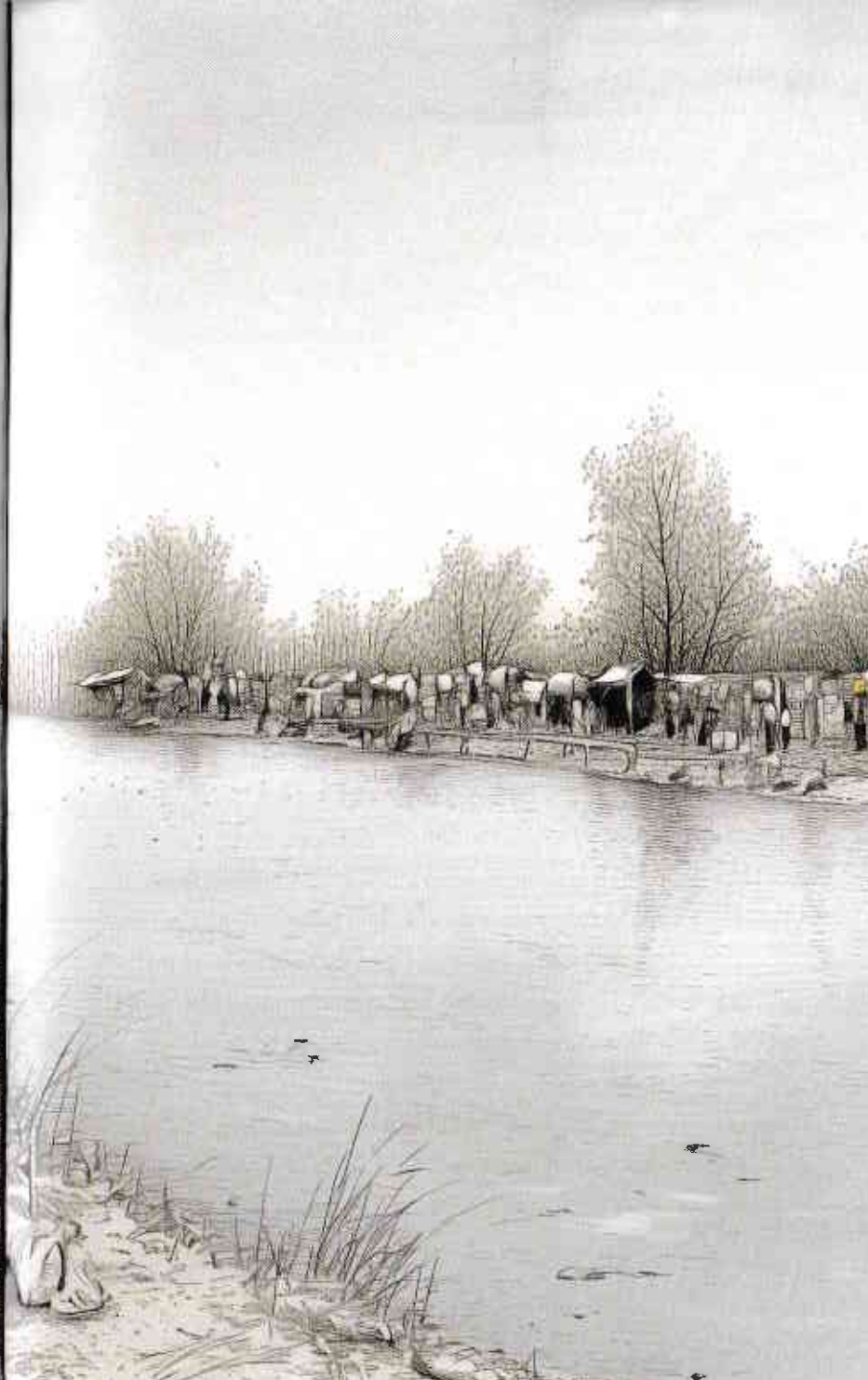
DINCOLO

Editura **UARTO**

București, 2026

Cuprins

I	9
II	21
III	29
IV	39
V	49
VI	59
VII	69
VIII	79
IX	91
X	103
XI	113
XII	125
XIII	137
XIV	151
XV	157
XVI	165
XVII	177
XVIII	185

I

Era o dimineață de sfârșit de septembrie destul de răcoroasă. Ici colea se vedeau pâlcuri albe de brumă rămasă pe la umbra tufelor de aluni și de cătină. Dealurile care străjuiau Trotușul în drumul său spre Siret abureau în lumina primelor raze ale soarelui. Aerul căpăta o transparență feerică și mirosea tot mai mult a mușchi reavăn și lemn moale încălzit de soare. Dealurile acelea, mai mult golașe și presărate cu mici pâlcuri de cătină și tufe de alun, unde vara pășteau liniștit vitele oamenilor, îmi erau atât de dragi mai ales pentru că îmi aduceau aminte de o bună perioadă a copilăriei când, în timp ce aveam grijă de miei, împreună cu alți copii, alergam și ne jucam până când nu ne mai țineau picioarele.

Strecurându-se printre ramurile dese ale bătrânilor salcâmi de pe malul râului, soarele prinse a arunca smaralde în apa-i plină de bulboace și încrețită de adierea vântului.

La ora aceea, prea multă lume nu vedeai pe străzi în micul târg. Ici colea, câte un bătrân care mergea să-și cumpere lapte sau să-și ia ziarul de fiecare zi, câte un car care căra piatră de

râu pentru cine știe ce lucrare. Dar cei mai mulți erau copii care mergeau la școală. Mai mici, mai mari sau studenți în tranzit spre orașul apropiat, unde se afla și o frumoasă universitate. Era singura poartă spre cunoaștere și studiu înalt de care se bucurau copiii din acea parte de țară. Încă mai era menținut interesul pentru învățătură, mai ales din nevoia tinerilor de a scăpa din sărăcie și din noroiile în care zăceau satele în care locuiau. Se încetățenise conștiința că fără școală erai un nimeni și rămâneai robul pământului sau al mizeriei.

Copiii nu erau nevoiți să meargă până departe, la Bacău, Iași sau București chiar. Pentru exigențe mai mici se puteau limita la ceea ce le oferea frumosul oraș Onești. Oraș tânăr construit în anii comunismului. Pe locul acela, înainte vreme era o mare adunătură de barăci încât puteai să-l asemeni foarte bine cu un sat de nomazi. Și era și un mare șantier ce ținea de rafinăriile de petrol de la Borzești și Onești. Necesitatea de a oferi cazare tinerilor care lucrau acolo a făcut să apară, ca de nicăieri, acest minunat oraș. La început s-a numit orașul Gheorghe Gheorghiu Dej, purtând numele fostului lider comunist al României de la acea vreme. Un oraș nou din temelii comandat de însuși președintele țării. Până atunci unicul orașel din zonă era Târgu-Trotuș. Un târgușor mic unde găseai o piață destul de mare de zarzavaturi și un obor mare unde țărani din satele învecinate veneau să vândă sau să cumpere animale de tot felul.

Ca să ajungă acolo însă, oamenii care locuiau în satele

de dincolo de dealurile cele frumoase de pe malul Trotușului, trebuiau să vină cu autobuzul sau cu carul tras de cai. Mașini erau puține și se circula greu mai ales din cauza drumurilor desfundate a căror stare era ignorată cu desăvârșire către autoritățile locale.

O fetișoară, de felul ei cam pirpirie, dar numai inimă, cobora în fiecare dimineață dintr-un autobuz atât de plin de praf, că abia îi puteai desluși geamurile. Un autobuz vechi care șerpuia încet, cu grijă, printre dealuri, pe drumul desfundat, drum care visa demult la asfaltul cel negru și lin despre care se tot vorbea mereu la un viitor apropiat.

Pentru a ajunge la gară, de unde o lăsa autobuzul, fata trebuia să treacă neapărat prin piață. O piață mare de zarzavaturi și fructe unde, la o tarabă mai spre intrare, vedea mereu aceeași bătrânică ușor adusă de spate, cu broboada legată nod sub barbă și șorțul larg mereu curat; cu nelipsiții galoși de gumă în picioare, înconjurată de cele mai verzi și mai frumoase legume și cele mai parfumate mere.

Bătrâna venea de destul de departe în piață pentru a-și vinde roadele trudei sale. Venea din obișnuință și din plăcerea de a mai sta „la o vorbă cu lumea”, cum spunea ea. Trăia singură, dar nu pentru că nu ar fi avut pe nimeni. Avea fete măritate, destul de în vârstă și ele de-acum; avea nepoți și strănepoți, dar ea era tot singură.

În acea dimineață, afară era mai rece ca până atunci și,

văzând-o de departe cum își freca mâinile noduroase ca să și le încălzească, fata noastră se hotărî să-i dăruiască mănușile ei. Mai avea o pereche acasă și ei oricum nu-i era frig.

— Săru'mâna mamaie! Bună dimineața! Răsare soarele cu dumneata. Nu vii prea devreme la tarabă? S-a cam dus vara, nu ți-e rece? Trebuia să mai fi stat un pic la căldurică în casă că de, nu mai ești atât de tânără. Câți ani ai măicuță, iartă-mă că te întreb?

— Ei maică, nu-i supărare. Am trecut demult de optzeci, am împlinit zilele trecute optzeci și șase de ani. Am fete măritate, nepoți și strănepoți. Dar mătăluță, să-mi fie iertat, ce faci pe-aici cu noaptea-n cap? Ți-ar fi prins bine și dumitale încă o lecuță de somn. Te văd cam plăpândă.

— Păi, mamaie, nu pot că am examene, sunt în sesiune. Cum să-ți spun ca să mă-nțelegi? Uite, mamaie, vor profesoriiăștia să vadă ce-am învățat în cei patru ani de facultate. Merg la Onești și drumul mi-e pe-aici, prin piață. M-am obișnuit să mănânc câte un măr dimineața. Nu prea am timp să mănânc altceva. Și mi-au plăcut mereu merele matală. Au un parfum aparte care mi-aduce aminte de camera bunicii. De când cu școala asta o văd cam rar. Matală însă ești mereu în piață. N-ai obosit, mai poți să te ții de muncă?

— Încă mai pot munci maică. Ș-apoi ce să fac cu toate astea? Să le las să se strice? Când n-oi mai putea, or mai face care-or mai vrea.

— Uite mamaie, ia mănușile mele. Sunt subțiri, dar un pic de căldură tot îți dau. Mie nu-mi mai trebuie, poți să le păstrezi matală.

— Păi atuncea, bogdaprosti maică, să-ți dea Dumnezeu sănătate și mult noroc în viață!

— Să fii sănătoasă, mamaie!

— Uite, dintre toate nepoatele mele una era mai isteată, așa ca dumneata. Îi plăcea tare mult școala. Voia să se facă învățătoare, să rămână în sat, cu mine. D'apăi, n-o terminat bine școala, că i-o sucit mințile un fecior de primprejur și iacătă că s-o măritat mititica de ea. Și de unde ne așteptam să fie fericită, că nu-i lipsea de nici unele, a nimerit cum nu se putea mai rău. Și era și tare frumoasă pe deasupra.

— Dar ce-a pățit, mamaie?

— Vezi dumneata domnișoară, feciorul era frumos tare și el, dar cu năravuri rele și i-o mai făcut și-un prunc și apoi i-o lăsat singuri. Da' iaca și eu, că m-am apucat să-ți umplu capul cu prostiile mele și mata ai de-a te duce la școală. Doamne iartă-mă!

— Nu, nu mamaie, că ce-mi spui dumneata nu-s prostii. Și uite că acum mă grăbesc, dar te rog frumos, când trec mâine, să-mi spui mai multe, că mie-mi place tare mult să te ascult.

Și-a plecat grăbită să nu piardă trenul.

Cine știe de ce, gândul îmi fuge mereu la filmul „După Dealuri” al lui Mungiu. Drame și iarăși drame care se repetă indiferent de vremuri. Trăim într-o lume civilizată, și, totuși, în

anumite locuri civilizația lăsa de dorit. Românii munceau din greu, în afara țării bineînțeles, „DINCOLO”, cum se mai spune, aduceau bănuți în țară și își făceau case mari și frumoase, dar obiceiurile și le schimbau mai greu. Sigur, nu toți tinerii erau la fel, dar se vede că nepoata bătrânei a nimerit unul dintre aceștia.

Satul de unde venea bătrâna noastră zi de zi la oraș, încărcată de bunătațile din grădina casei, era departe de a se numi civilizat. Drumurile desfundate procurau praf cât batozele vara la treierat. Ca să vezi un petec de asfalt, trebuia să-l cauți în fața primăriei și în fața casei primarului. Doar atât.

Lângă o casă mare, frumoasă și etajată, se ascundeau cinci-șase căsuțe gârbovite. Unele cu acoperișurile sparte de le ploua înăuntru, cu garduri de araci și aceștia bătrâni, că abia mai stăteau în picioare. Muștele te însoțeau la tot pasul. Abia te așezai la masă, că-ți roiau împrejur. Cu toate astea, mai peste tot, vedeai covoare scumpe atârinate pe funii întinse între copaci. Ce dacă se făceau albe de praf când trecea câte-o mașină?! Să vadă lumea ce are și cum are omul în casă!

Dintr-o casă ca acestea din urmă a plecat nepoata cea frumoasă a bătrânei și s-a măritat ca să scape de noroaie și de traiul care n-o mai încăpea. Și-apoi, la vârsta aceea crezi toate, verzi și uscate, și te duci cât mai departe, ca să ai timp să-ți fie dor. Și s-a măritat, pentru că: „la ce-ți trebuie atâta școală? Lasă mamă, mărită-te să-ți faci un rost!”. Așa-i spuneau mereu părinții.

Și și-a luat băiat frumos, cu mult „vino-ncoa”. Atât de mult, încât, după ce a văzut-o cu burta mare, s-a tot dus și înapoi și încolo, până când a lăsat-o de tot și cu copil mic lângă ea.

Trăiau de ceva vreme în Italia. Lucrau la câmp, la cules fructe: struguri, piersici, lămâi... Erau tineri și munceau cu drag pentru a-și face un viitor. Doar că el a cedat încet-încet tentațiilor de tot felul, până când a plecat definitiv de-acasă. Un timp a stat prin închisoare, apoi a muncit pe unde și-a găsit, doar că bani nu avea niciodată. Avea însă cheltuieli mari: băutură, droguri, jocuri de noroc.

De copil s-a ocupat doar ea, tot mereu, așa cum a putut. Îi era greu, dar era tânără. N-avea nici măcar douăzeci de ani impliniți. Însă amarul cel mai amar era că nu prea avea cine s-o ajute cu cel mic. De muncă era și nu se dădea înapoi. De multe ori își lua băiatul cu ea, mai ales atunci când mergea să lucreze în case, la curățenie.

A mai trecut ceva vreme și, tot căutând, a reușit să găsească de lucru și pentru părinții ei. Așa că problema copilului a rezolvat-o. Încet încet, și-a adus și surorile și, uite-așa, bătrâna, adică bunica, a rămas singură.

— Ei, dar iar răsare soarele cu dumneata! Săru'mâna și bună dimineța mamaie! Azi te văd cam abătută, dar promit că o să te fac să te simți bine. Uite, azi nu am școală și m-am gândit să stau mai mult cu dumneata, să-ți țin de urât. Vrei?

Nu te-nuere dacă ai lume la tarabă. Stau așa, să mă uit la dumneata și, când ai timp, să mai vorbim. Mi-e tare drag să te ascult povestind. Voi, ăștia mai în vârstă, povestiți așa de frumos. Și ca să vezi cât sunt de hotărâtă uite, am adus și câte ceva de mâncare. Două sandvișuri pentru amândouă. Apoi câte-un măr de cel bun de la dumneata și gata prânzul.

— Bată-te norocul să te bată, că tare mai ești năstrușnică! Vai de mine, d'apăi cum ai să stai mătăluță pe lada ceea goală? Nu să cade. Iote, ia scaunul meu. Stau eu pe ladă că-s învățată. Și ia de colo și mănânc-un măr. Face bine pe inima goală.

— Bogdaprosti mamaie! Să fie de sufletul cui gândești dumneata.

— Dumnezeu să primească maică și să-i facă parte bunului meu ginere, că nu-i mult de când s-o dus la Ceruri. O murit prin cea Italie, de-un rău urât care nu iartă maică. Acu' hodinește în țărna din satul cari l-o născut. Mai încolo, când o să vie și fata mea acasă, o să-i mai aprindă ea câte-o lumânare, că io-s bătrână, nu prea mai pot să sui dealul la cimitir. Tare-i mult de când s-or dus de-acasă; că s-or dus cu toții după băiața cea mică, nepoata, să fie lângă ea, c-o trecut prin multe năcazuri mititica. Dar asta-i o poveste cam lungă și timpu' mătăluță-i scump.

— Stai liniștită mamaie, azi am timp. Ți-am spus că nu am școală.

— Așa-i domnișoară, am uitat. Ei maică, de-o vreme am cam început să uit. Bătrânețile și necazurile nu-i fac bine omului.

Mai mult facem umbră pământului degeaba.

— Cum degeaba? Ia uite ce minunății reușești să faci cu mâinile astea bătrâne! Dumnezeu să te țină sănătoasă! Măcar de-aș fi și eu ca dumneata la anii pe care-i ai.

— Mulțămesc frumos draga maichii. Dar oare am uitat eu, ori nu mi-ai spus ce meserie vrei să faci după școală?

— Jurnalism. Voi deveni o strașnică jurnalistă și știi de ce? Pentru că-mi plac tare mult poveștile oamenilor.

— Dară dacă-i pe-așa, am să-ți tot povestesc. Timp să ai de ascultat, că în satele noastre amărâte se întâmplă de toate. De când mă știu eu pe pământ, numai ce m-am făcut mai măricică, am prins de peste tot câte și mai câte. Că și mie-mi place să ascult ca și dumneata.

Și făcu bătrâna un zâmbet larg, dintre acelea plecate din fundul inimii, lăsând să i se vadă dinții bătrâni, nevoiți de schimbare.

LBRIS

We know
books

